

Eerste termijn programmabegroting 2026

Wij bespreken alweer de laatste begroting van deze bestuursperiode. Onze complimenten aan het college en de ambtelijke organisatie, die ook dit jaar weer een huzarenstuk hebben geleverd. De afgelopen bestuursperiode heeft de coalitie, op duale wijze en met wisselende meerderheden in de raad, het beleid heeft vormgegeven. Voor de Westlandse VVD staat voorop dat Westland een economische sterke gemeente is en dat ook moet blijven! Onze gemeente wordt gekenmerkt door herkenbare dorpen waar mensen prettig wonen, werken, leren, sporten, recreëren en zich vrijwillig inzetten. Dorpen ook waar ondernemers de ruimte krijgen om doortastend te ondernemen.

Om dat zo te houden, investeert Westland de komende jaren in de kwaliteit van onze leefomgeving en dat doen wij met een sluitende begroting. Deze uitgangspunten zien wij duidelijk terug in de programmabegroting, waarin de Westlandse VVD zich goed kan vinden. Er worden belangrijke investeringen gedaan die bijdragen aan een sterker Westland: de bouw van de Flora Campus is van start gegaan, er wordt fors geïnvesteerd in sport- en onderwijsvoorzieningen, er is eindelijk een stevige aanzet om het Materplan Verdilaan te realiseren, er is een knoop doorgehakt omtrent de bouw van een nieuw theater De Naald en de energietransitie is goed op stoom. Er wordt hard gewerkt aan de bereikbaarheid van onze gemeente, al brengt dat tijdelijk overlast met zich mee. Tot slot juichen wij de versterking van de nationale en internationale positie van Greenport West-Holland toe. Dit is en blijft de motor voor werkgelegenheid en innovatie voor ons Westland. Een gezond ondernemersklimaat is namelijk essentieel om al onze ambities te kunnen blijven bekostigen.

Volgens de Westlandse VVD ziet de toekomst er op veel terreinen positief uit voor Westland! Echter, moeten wij alert blijven om onze goede positie op de lange termijn te behouden. Er zijn wat ons betreft duidelijke stappen nodig om de kosten in het sociaal domein beheersbaar te houden, moeten er meer betaalbare en doelgroepgerichte woningen worden gebouwd en is het van belang dat er een langetermijnvisie komt voor de ontwikkeling van Westland en haar tuinbouwcluster. In de rest van onze bijdrage lichten wij onze opmerkingen en aandachtspunten verder toe.

Een veiliger Westland, zowel fysiek als digitaal

Veiligheid is altijd een speerpunt van de VVD geweest en dat geldt tegenwoordig niet alleen meer voor de fysieke, maar ook voor de digitale omgeving. Wij moeten voortdurend waakzaam blijven om onze digitale omgeving veilig te houden. In de begroting wordt terecht opgemerkt dat digitale veiligheid een steeds groter vraagstuk vormt. Die veiligheid begint echter bij inwoners, instellingen en bedrijven zelf. De rijksoverheid zet sterk in op de zelfredzaamheid van burgers, met het uitgangspunt dat burgers in geval en een ontwrichting van de samenleving ten minste 72 uur op eigen kracht moeten kunnen overbruggen. Het ligt voor de hand dat zo'n ontwrichting waarschijnlijk zal ontstaan door een grootschalige digitale verstoring. Daarom is het van belang dat wij als

gemeente inzicht hebben in de omvang van digitale dreigingen binnen Westland. **Kan het college aangeven hoeveel bedrijven en instellingen digitaal worden belaagd of ontwricht? En wat doet de gemeente om inwoners, ondernemers en ook haar eigen organisatie hiertegen te beschermen? Heeft de gemeente een specifiek Westland rampenplan beschikbaar die voorzien in het zelfstandig doorkomen van de eerste 72 uur, met bijzondere aandacht voor de meest kwetsbare medebewoners?**

Aanpak van veelvoorkomende criminaliteit

De Westlandse VVD heeft al meerdere keren aandacht gevraagd voor het feit dat onze gemeente (periodiek) wordt getroffen door verschillende vormen van criminaliteit. Veel Westlanders ergeren zich hier groen en geel aan. Al geruime tijd wijzen wij erop dat het veiligheidsbeleid onvoldoende is gebaseerd op betrouwbare cijfers, onder meer omdat de bereidheid om aangifte te doen laag is. Dat lage aangiftepercentage komt vooral voort uit het gebrek aan vertrouwen dat er daadwerkelijk iets met die aangifte wordt gedaan. Het helpt niet dat inwoners vaak kort na hun melding een bericht ontvangen waarin staat dat er niets met hun aangifte wordt gedaan vanwege capaciteitsgebrek, andere prioriteiten of een onvoldoende opsporingsindicatie.

De Westlandse VVD vindt het daarom van groot belang om het vertrouwen van inwoners hierin te versterken. Wij vragen ons af wat de gemeente extra kan doen om dit vertrouwen een impuls te geven. Eén van de mogelijkheden kan liggen in het opzetten van een pilot met een lokaal opsporingsteam, waarin politie, het Openbaar Ministerie en gemeentelijke handhaving nauw samenwerken. Een dergelijk team, dat dicht bij de inwoners opereert en zich specifiek richt op het opsporen en oplossen van kleine criminaliteitsvormen, zou de aanpak van overlast en misdaad effectiever kunnen maken. **De Westlandse VVD is benieuwd of het college bereid is om zo'n pilot te overwegen?**

Aanpak van ondermijnende criminaliteit

In deze begroting is ook dit jaar weer een uitgebreide paragraaf opgenomen over de bestrijding van ondermijning. Onze 32 grote bedrijfsterreinen lenen zich helaas voor grootschalige criminaliteit, en uit de media blijkt dat er tot nu toe slechts mondjesmaat successen worden geboekt. De Westlandse VVD heeft zich de afgelopen jaren sterk gemaakt voor bewustwording, het herkennen van signalen en het vergroten van de weerbaarheid tegen ondermijnende activiteiten. Daarbij zien we dat ook (vijandige) buitenlandse mogendheden zich steeds meer mengen in deze vormen van criminaliteit.

Naast investeringen in onze defensie zijn wij daarom ook verplicht lokaal te investeren in onze binnenlandse veiligheid. **De Westlandse VVD vraagt het college dan ook of zij ervan overtuigd zijn dat er voldoende wordt geïnvesteerd, zowel financieel als qua mensen en middelen, om onze bedrijven en instellingen daadwerkelijk veilig te houden. Welke stappen zijn er daarnaast politiek mogelijk om deze vorm van criminaliteit effectief een halt toe te roepen?**

Digitalisering en gebruik van Artificial Intelligence (AI)

AI ontwikkelt zich razendsnel tempo. Wat enkele jaren geleden nog als toekomstmuziek klonk, is inmiddels werkelijkheid geworden: Kunstmatige intelligentie is een onderdeel van ons dagelijks werk. Van tekst- en beeldgeneratie tot het voorspellen van onderhoud of het afhandelen van meldingen: de mogelijkheden voor de gemeentelijke organisatie zijn enorm. Tegelijkertijd brengen deze kansen ook verantwoordelijkheden met zich mee.

De Westlandse VVD is positief over het feit dat de gemeente momenteel geen gebruikmaakt van verboden AI-systemen of -toepassingen die onaanvaardbare risico's opleveren. Toch vraagt het gebruik van generatieve AI door ambtenaren om extra aandacht. Uit recent onderzoek blijkt dat in veel gemeenten ambtenaren generatieve AI-tools inzetten zonder duidelijke richtlijnen of waarborgen. Dat betekent dat er risico's bestaan dat systemen als Deepseek of andere onveilige tools worden gebruikt, met alle mogelijke gevolgen van dien.

De Westlandse VVD roept het College daarom op om op korte termijn een duidelijke richtlijn op te stellen voor het veilig en verantwoord gebruik van generatieve AI door Westlandse ambtenaren. Is het college het met de Westlandse VVD eens dat deze richtlijnen noodzakelijk zijn, en op welke termijn kunnen wij de vaststelling daarvan verwachten?

Kust en recreatie in Westland

Het Westland is een plek waar niet alleen Westlanders, maar ook vele anderen graag genieten van zon, zee en strand. Onze kuststrook is een unieke en aantrekkelijke plek. Slechts enkele honderden meters landinwaarts wordt het landschap echter bepaald door woningen, bedrijven, kassen en groen. Veel van deze kassen staan al jarenlang leeg. Aan het begin van deze bestuursperiode heeft de gemeenteraad daarom gebrainstormd over de toekomst van deze gebieden, met als doel het grondgebruik te optimaliseren en beter af te stemmen op de behoeften van de toekomst. Daarbij kwam ook het vergroten van het recreatieaanbod aan bod. De Westlandse VVD is positief over deze manier van strategisch nadenken over het toekomstig grondgebruik. Zo kunnen we het Westland niet alleen leefbaarder en groener maken, maar ook aantrekkelijker als recreatiegebied.

In de uitvoeringsagenda Kust lezen we dat ook het college nadenkt over het benutten van het achterland, door ruimte te bieden voor recreatie en natuur. Op die manier kan de druk op de kust als recreatiegebied worden verlicht. Strategische planvorming, afgestemd met alle betrokken overheden, maakt het bovendien een stuk eenvoudiger om plannen daadwerkelijk te realiseren.

Daarom vragen wij ons af: hoe staat het met de strategische planvorming voor het gehele Westland? En op welke termijn kunnen wij dit 'masterplan', of beter gezegd deze brede strategische visie, tegemoet zien?

Een betaalbaar Sociaal Westland

Een betaalbaar sociaal Westland is niet slechts een wens, maar een noodzaak. In een tijd waarin de zorg voor jong en oud onder druk staat en de zorgkosten blijven stijgen, is het essentieel dat wij als gemeente de juiste stappen zetten om de uitgaven in het sociaal domein beheersbaar te houden. De Westlandse VVD staat daarbij pal achter het principe: Werken moet meer lonen dan een uitkering! Het kan en mag niet zo zijn dat een gezin met twee kinderen in de bijstand aan het einde van de maand meer overhoudt dan een vergelijkbaar gezin met een modaal inkomen.

Toch zien we in de voorstellen van het college binnen het uitvoeringskader sociaal domein vooral maatregelen die gunstig zijn voor minima, maar niet bijdragen aan het vergroten van de prikkel om te werken. Zo wordt er bijvoorbeeld voorgesteld om te onderzoeken of financiële risico's voor minima verkleind kunnen worden via collectieve verzekeringen of een aanpassing van het minimabeleid. Ook wil men onderzoeken of delen van het kindpakket beschikbaar kunnen worden gesteld aan volwassenen met een laag inkomen. Voorstellen die er volgens de Westlandse VVD niet aan bijdragen om werken aantrekkelijker te maken of met andere woorden: het hebben van geen werk minder aantrekkelijk maken. Dit is des te zorgelijker nu de netto arbeidsparticipatie in Westland licht is gedaald en het aantal mensen met een uitkering in Westland juist is toegenomen.

Aansluitend hierop lezen we in de beantwoording op onze technische vragen dat de gemeente Westland niet beschikt over exacte cijfers over het aantal statushouders dat werkzaam is binnen onze gemeente. Landelijk onderzoek zou echter laten zien dat circa 42% van de statushouders na 5 jaar een baan heeft. Dat roept belangrijke vragen op: **Wat doet het college om statushouders zo snel mogelijk richting werk te begeleiden? En hoe staat het met de kennis van de Nederlandse taal en normen en waarden onder statushouders in Westland?**

Wat de Westlandse VVD betreft kun je niet volwaardig meedoen in de Westlandse samenleving wanneer je de Nederlandse taal niet spreekt en geen kennis hebt van onze normen en waarden. In dat licht heeft de Westlandse VVD kennisgenomen van de aankondiging van een Turkse voorleesmiddag in de bibliotheek in Wateringen. **Kan het college aangeven of deze middag op zichzelf staat of dat er meer anderstalige voorleesmiddagen ingepland staan? En hoe deze worden deze bekostigd?**

De Westlandse VVD vindt ook dat er enige urgentie ligt in het verschaffen van inzicht in de kosten van de 8 niet gemeentelijke accommodaties voor bewegingsonderwijs. Het college geeft in de beantwoording op onze technische vragen aan dat dit inzicht pas in 2026 kan worden geboden. De Westlandse VVD is van mening dat dit te laat is. Met belastinggeld dat door onze inwoners wordt opgebracht moet immers zorgvuldig worden omgegaan. Goed bestuur begint wat de Westlandse VVD betreft met grip op de eigen administratieve organisatie. **Wij vragen het college om toe te lichten waarom in een gemeente van onze omvang dit basisinzicht momenteel ontbreekt? Ook pleiten wij ervoor om dit overzicht nog vóór het einde van 2025 beschikbaar te stellen.**

Ondersteunen van ondernemend Westland

Westlanders zijn mensen die de handen uit de mouwen steken. Ze zijn actief, ondernemend en gedreven om vooruit te komen. Ondernemers willen dat ook graag doen, bij voorkeur met zo min mogelijk gedoe. Helaas zijn onze (landelijke) wet- en regelgeving en het huidige vestigingsklimaat vaak complex, ondoorzichtig en tijdrovend. Dit betekent dat veel bedrijfspanden en onrendabele oude kassen in Westland al jaren leegstaan, terwijl er tal van ondernemers zijn met creatieve plannen die willen investeren in een mooier en sterker Westland. Deze ondernemers zijn essentieel voor de Westlandse economie.

De Westlandse VVD pleit dan ook voor optimale ondersteuning van ondernemend Westland. **Wij vragen het college dan ook: wat is er, naast het versnellen van de vergunningprocedures, concreet gedaan om ondernemers een duwtje in de rug te geven? Is er inmiddels zicht op een “hoogwaardig plan met tijdslijn” om samen met de provincie te kijken naar de herbestemming van leegstaande bedrijfspanden en kassen?** Het benutten van deze kansen is essentieel om Westland economisch sterk en aantrekkelijk te houden.

Trots op onze glastuinbouw

Westland is wereldwijd toonaangevend op het gebied van glastuinbouw en het bijbehorende innovatievermogen. Om deze positie te behouden, zetten we goede stappen, onder andere door innovatie en hoogwaardig onderwijs aan te trekken via onze Hort campus. Tegelijkertijd kenmerkt Westland zich door uitgestrekte hectaren glastuinbouw, maar de beschikbare vierkante meters raken langzaam op. De druk om verouderde kassen te vervangen door woningen of andere bedrijven neemt steeds verder toe.

Het is daarom tijd om onze innovatiekracht te ondersteunen, zodat de tuinbouw kan blijven vernieuwen zonder dat er kostbare glasoppervlakte verloren gaat. Uiteindelijk zijn we in veel opzichten, van kweek tot vervoer en toelevering, afhankelijk van ons glasareaal. Steeds vaker klinkt dan ook de oproep om de glastuinbouw letterlijk de hoogte in te brengen. Glastuinbouw Nederland pleit al sinds 2024 voor een verhoging van de kassen van 10 naar 13,5 meter. **De Westlandse VVD vraagt het college dan ook hoe zij deze ambities wil realiseren en wat hun standpunt is ten aanzien van de voorgestelde kashoogte.**

Wonen in Westland voor alle generaties

Voor Westland is wonen één van de grootste uitdagingen én kansen voor de komende jaren. Onze gemeente groeit: steeds meer mensen willen hier wonen, werken en hun kinderen laten opgroeien. Om aan deze groei te kunnen voldoen, is het essentieel dat er voldoende woningen beschikbaar zijn in een leefomgeving die past bij het karakter van Westland.

We willen dat jonge Westlanders de mogelijkheid hebben om in hun eigen dorp te blijven wonen, dat starters een reële kans krijgen op de woningmarkt en dat ouderen in hun eigen wijk kunnen doorstromen naar een woning die beter bij hun behoeften past. Het realiseren van deze ambities vraagt om slimme keuzes: meer betaalbare koopwoningen, aandacht voor verschillende woningtypes en een goede balans tussen huur- en koopwoningen. Alleen zo kan Westland een aantrekkelijke en leefbare gemeente blijven voor iedereen, nu en in de toekomst.

Al vaker is benoemd dat de beschikbare ruimte in Westland schaars is. Daarom moeten we hier slim mee omgaan. Dit betekent dat we bestaande locaties herontwikkelen, waar mogelijk verdichten op een ruimtelijk en verkeerskundig verantwoorde manier, en tegelijkertijd het dorpse karakter van onze kernen behouden.

Een aantal zaken verdient hierbij extra aandacht. Zo vraagt de groei van het aantal eenpersoonshuishoudens om gerichte aandacht in de planontwikkeling. De Westlandse VVD vindt dat de gemeente hier actief op moet blijven anticiperen. In de beantwoording op onze eerdere vragen wordt aangegeven dat het college zich niet specifiek richt op deze groep, maar dat er programmatisch wordt gestuurd op de realisatie van betaalbare koopwoningen die geschikt zijn voor zowel één- als tweepersoonshuishoudens.

De praktijk laat echter zien dat betaalbare koopwoningen vaak niet haalbaar zijn met slechts één inkomen. Daarom herhalen wij onze vraag: **Welke kansen liggen er om in de programma's hier extra rekening mee te houden? Al is het slechts een handje vol, een eenpersoonshuishouden vraagt wel degelijk om een ander type woonproduct dan een tweepersoonshuishouden. Ook is het een goed type woonproduct om je wooncarrière te starten om daarna door te stromen binnen de woningmarkt.**

Ook seniorenwoningen verdienen in Westland de nodige aandacht. De groep senioren vormt immers procentueel een groot deel van de bevolking. **De Westlandse VVD is van mening dat doorstroming op de woningmarkt alleen kan plaatsvinden als senioren met veel plezier kunnen verhuizen naar een woning die aansluit bij hun behoeften. Beamt het college dit?** Afgelopen september berichtten diverse media dat de bouw van seniorenwoningen in veel gemeenten stopt, en dat raakt de gehele woningmarkt. Herkent het college dit beeld voor Westland? **Hoeveel seniorenwoningen zijn er de afgelopen collegeperiode gerealiseerd? Hoeveel seniorenwoningen gaan er naar verwachting de komende vijf jaar worden gerealiseerd? Heeft het college een beeld van het type woonproduct waar senioren behoefte aan hebben?**

Ten slotte vraagt de Westlandse VVD aandacht voor creatieve oplossingen op het gebied van woningbouw. Op 6 oktober stond in het AD een artikel waarin architecten stellen dat er een miljoen woningen kunnen worden gerealiseerd, zonder ook maar één nieuw huis te bouwen.¹ Wij

¹ <https://www.ad.nl/binnenland/volgens-architect-sanne-kunnen-er-een-miljoen-woningen-bijkomen-zonder-ook-maar-een-nieuw-huis-te-bouwen~a418ccc6/>

onderschrijven dat bouwen essentieel blijft, maar dit soort artikelen nodigt wel uit tot nadenken over alternatieve vormen. **Hoe verhoudt de ambitie van nieuwbouw in Westland zich tot de visie dat er kansen liggen binnen de bestaande voorraad?**

Eerder heeft de Westlandse VVD aandacht gevraagd voor het ombouwen van kantoorpanden en spookwoningen in Westland. **Heeft het college recent nog onderzocht hoeveel extra woningen er in de gemeente Westland gerealiseerd kunnen worden door splitsing, optopping of transformatie van bestaande gebouwen, uiteraard met oog voor leefbaarheid en kwaliteit van de woonomgeving?**

Ziet het college belemmeringen voor dit soort initiatieven? Zo ja, welke belemmeringen zijn dat? Het artikel benadrukt daarnaast de cruciale rol van zowel de overheid als initiatiefnemers bij het mogelijk maken van creatieve oplossingen. **Hoe ziet het college de rolverdeling met woningcorporaties, ontwikkelaars en particuliere eigenaren in Westland bij het stimuleren van bovengenoemde initiatieven?**

Dienstverlening binnen de gemeente Westland

Gemeente Westland heeft dagelijkse contact met inwoners en bedrijven. Meestal verloopt dit goed en wordt er adequaat gewerkt. Toch gaat er ook wel eens iets niet helemaal zoals het hoort. Dit kan verschillende oorzaken hebben, zoals, een tekort aan medewerkers binnen een afdeling, het feit dat de betreffende ambtenaar nog niet goed bekend is met Westland, een gebrek aan alertheid of door een weeffout in het beleid. De Westlandse VVD wil hierbij twee voorbeelden van dienstverlening benoemen die wat ons betreft beter kunnen:

- Versnellen reactietijd

De reactietijd van gemeente Westland laat nog wel eens te wensen over. Een voorbeeld daarvan is 'Westland in Vogelvlucht', een prachtige film met live klassieke muziek waar in het eerste weekend van november honderden Westlanders van hebben genoten. Het verzoek voor een financiële bijdrage hiertoe van gemeente Westland is maandenlang genegeerd en uiteindelijk onbeantwoord gebleven. Vrijwilligers die hun nek uitsteken om iets moois te realiseren, waaruit trots voor Westland blijkt en een goede promotie van de gemeente betekent, verdienen een beter lot. Het betreft geen op zichzelf staand geval; geluiden als deze zijn vaker te horen binnen het verenigingsleven. Een deel van het aanvragen van kleine culturele initiatieven is op afstand geplaatst. **Hoe krijgt de gemeente grip op subsidieverlening, bijvoorbeeld voor mooie producties als deze?**

- Vereenvoudiging van regels

Onlangs werd het beleid voor Vergunningen, Toezicht en Handhaving door de gemeenteraad geaccordeerd. Uiteindelijk was iedereen het eens met het op zichzelf erg brede kader dat ruimte geeft voor invulling door het college. *Grootste punt van de Westlandse VVD was bij de bespreking; we kunnen het wel mooi opschrijven, maar wordt hetgeen op papier staat ook*

echt nageleefd? Dus hoe zorgen we ervoor dat een ontwikkelaar die werkt aan een mooi visitekaartje voor Poeldijk en Westland, door een monumentaal pand om te zetten in kantoorgebouw, niet de deur wordt gewezen door het niet halen van een parkeernorm van twee parkeerplekken? Hoe zorgen we ervoor dat een weesscooter die maanden op dezelfde plek staat wordt opgemerkt door ambtenaren, zodat niet veel inwoners er melding van hoeven te maken bij de gemeente of wijkagent? Hoe zorgen we ervoor dat een horecaondernemer, die een locatie wil exploiteren waar altijd een restaurant heeft gezeten, niet gefrustreerd afhaakt door steeds nieuwe bureaucratische obstakels? Hoe zorgen we ervoor dat ondernemers die op een bedrijventerrein in strijd met het bestemmingsplan handelen hun bedrijf op een wenselijke manier kunnen voortzetten, indien op datzelfde terrein al vergelijkbare situaties bestaan? **Hoe heeft het college bijgedragen aan het daadwerkelijk uitvoeren van deze beleidsvoornemens? Wat is er in de tussentijd daadwerkelijk veranderd na bovenstaande beleidsverandering? Hoe wordt er nu in de volle breedte meegedacht met initiatiefnemers c.q. ondernemers bij vergunningaanvragen?**

Ambtenaren in Westland

Wij zien dat veel ambities in Westland niet volledig kunnen worden waargemaakt vanwege personeelstekorten en de steeds complexere regelgeving. Tegelijkertijd klinkt in de politieke arena regelmatig de roep om bezuinigingen. De vele plannen die in onze programmabegroting zijn opgenomen laten echter duidelijk zien dat er nog veel werk aan de winkel is. Zonder voldoende ambtenaren komt er van deze plannen niets terecht. Kritisch kijken naar het ambtenarenapparaat is nodig, maar laten we er ook voor zorgen dat onze ambtenaren de ruimte en ondersteuning krijgen om zich volledig te kunnen richten op het realiseren van deze plannen.

Westland laten groeien en bloeien

De programmabegroting 2026 vormt een ambitieuze en belangrijke stap voorwaarts in onze gezamenlijke ambitie om Westland leefbaarder, bereikbaarder, veiliger en groener te maken. Deze begroting weerspiegelt niet alleen de gedeelde visie van de coalitie, maar ook de waardevolle inbreng van de oppositie. In een tijd waarin de uitdagingen en tegenstellingen wereldwijd toenemen, kiest Westland bewust voor samenwerking en verbinding. Wij zijn vastbesloten om, waar nodig, compromissen te sluiten en gezamenlijk te werken aan een toekomst waarin alle inwoners van onze gemeente kunnen meedelen in de vooruitgang. Alleen door samen te werken kunnen we het Westland verder laten groeien en bloeien. Vandaag, morgen en in de jaren die komen!

Namens de fractie van de Westlandse VVD,

Guus Bakker
Fractievoorzitter